

Maja 1982 je poteklo dvanajst let od ustanovnega sestanka prizadevnih krajanov in loških muzejskih delavcev, ko je padlo prvo seme v plodno zemljo za delovanje muzejske dejavnosti v našem kraju. Tedaj smo prvič pričeli zbirati in pripravljati predmete za zbirko čevljarstva in čipkarstva; dejavnosti, ki sta pritisnili kraju in njegovim prebivalcem pečat vztrajnega dela in zagnanosti ter odpovedi. Vendar sta ti dve dejavnosti v razkoraku. Čevljarstvo je prešlo v industrijo in so Žiri zaradi tega postale gospodarsko razvite; čipkarstvo pa iz leta v leto hira, čeprav bi bilo želeti, da bi družba imela več posluha za izvirno domačo obrt.

Zagnanost majhnega števila takratnih članov je bila tolikšna, da smo ob tisočletnem jubileju Skofje Loke odprli zbirko čevljarstva in čipkarstva za javnost. Razvoj in širjenje muzejske dejavnosti ter družbeni predpisi so zahtevali osamosvojitve in ustanovitve samostojnega društva. V začetku leta 1976 smo že začeli poslovati kot samostojno društvo z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki jih nalaga zakon o društvih in drugi družbeni predpisi. Že v prvi mandatni dobi smo se vključili v delegatski sistem in uspešno uveljavili samoupravne interesne pravice za društvo in kulturni napredek naše krajevine skupnosti. Ob nenehni skrbi za pridobivanje in povečanje prostorov za načrtovane zbirke smo skupno z borčevsko organizacijo in njihovo pomočjo in delom v letu 1978 že lahko odprli zanimivo in po dokumentih bogato in izvirno zbirko NOB. Hvale vredno je to, da Zveza borcev kot družbeno politična organizacija bedi in dopolnjuje zbirko.

Krajan čutijo tudi potrebo po kulturnem ustvarjanju in duhovni obogatitvi. Predvsem je tu misel ustvarjalnosti z barvami, ki jih nudita naše okolje in okolica. Ta ustvarjalnost nam zagotavlja zgodovinsko podobo naših lepote, ki jih z vsakim letom izgubljam zaradi neurejenih posegov v naravo. Prav za praznovanje desete obletnice muzejske dejavnosti smo mogli pripraviti prostor in urediti stalno zbirko slikarjev — naših rojakov. Ta galerija je hkrati odskočna deska za uveljavljanje mladih, talentiranih likovnih ustvarjalcev, zato smo jim v preteklosti in jim bomo tudi v bodoče nudili ta prostor, ki je kot nalašč

primeren za manjše razstave in začetni prikaz lastnih ustvarjanj in prizadevanj.

Pri vseh naših prizadevanjih, postavitvi zbirke in razstavah sta nam strokovno in moralno pomoč dajala Loški muzej in Muzejsko društvo v Skofji Loki.

V Muzejskem društvu Žiri je včlanjenih 154 članov (začetnih je bilo 16). V pretekli mandatni dobi sta umrla dva mlajša člana: Dušan Kolenc in Andrej Mlakar. Člani, razen redkih izjem, prejema Loške razglede, v katerih najdejo koristne podatke o kraju, okolici in občini. Zlasti moramo pohvaliti prispevke avtorjev, ki rešujejo pozabo starozhitnosti naše žirovske preteklosti ali odkrivajo zgodovino in krajino na naših tleh in loškem ozemlju.

V preteklih dveh letih je imel izvršni odbor 11 sej, na katerih smo reševali tekoče zadeve o delovanju in popestrutvi muzejskih zbirke in obogatitvi stalne galerije. Vključevali smo se uspešno v delegatski sistem, sodelovali v akcijah NNNP in družbeni samozaščiti. Da bi zavarovali dragocenosti iz NOB in dela likovnih ustvarjalcev, smo na zunanje procelje montirali okenske mreže in s tem dosegli večjo varnost, jo hkrati okrasili in dali stavbi prvotno podobo. Posebno skrb smo posvetili ureditvi dohoda k stavbi, ga opremili z robniki in uredili odtok meteorske vode. Postavili smo pano in vzdali marmorno ploščo. Za desetletnico muzejske dejavnosti smo skupaj s strokovnjaki Loškega muzeja preuredili zbirke.

Vedno je bilo na dnevnem redu vprašanje prostorov in nadaljnje razširitve. Dosedanji izvršni odbor ni rešil problema. Želja je, da bi novi odbor čez leto ali dve odprl in obogatil stavbo z novimi zbirkami. V načrtu imamo postavitev zbirke o gasilski dejavnosti in o razvoju prosvetne in kulturne dejavnosti nasploh. Čeprav so danes neugodne denarne razmere, smo privarčevali sredstva za izdelavo poprsja našemu rojaku, Prešernovemu nagrajencu Maksimu Sedeju. S prof. Zdenkom Kalinom, Sedejevim sošolcem, smo že dalj časa v dogovoru, da izdelava poprsja, čigar odkritje načrtujemo v letu 1983.

Prav gotovo se bo moral že sedaj novi odbor povezati z odborom za proslavo štiridesete obletnice ustanovitve I. NOO na Gorenjskem in osvoboditve Žirov ter

ta načrt v sklopu praznovanj realizirati. Če bodo denarna sredstva dopuščala, pa naj bi v spomin 55. obletnice rojstva našega rojaka pisatelja Leopolda Suhadolčana odkrili spominsko obeležje na hiši, kjer je prebival v mladostnih letih.

Lahko bi še in še naštevali dela posameznikov, sodelovanje z drugimi društvami v kraju, vtikanost muzejskega dru-

štva v kulturna dogajanja in vse večji posluš krajanov za ohranitev kulturne dediščine. Muzejsko društvo Žiri se vedno usmerja po smernicah, načrtanih pred desetletjem, ki smo jih tudi zapisali v ustanovni program. Želja je, da bi ohranjali dosežke preteklosti in dodajali nove uspehe na načrtani poti.

Alfonz Zajec

PRISPEVEK H KRONIKI ŠKOFJELOŠKE OBČINE (od 1. oktobra 1981 do 30. septembra 1982)

2. oktobra 1981. — Na občnem zboru Muzejskega društva Škofja Loka v galeriji na loškem gradu je ustanovni in častni član društva prof. Franc Planina, kartograf, muzealec in publicist, prejel ob visokem življenjskem jubileju, 80-letnici, državno odlikovanje red dela z rdečo zastavo.

V Gorajtah je bil občinski kros.

Od 2. do 14. oktobra. — Na Godešiču so praznovali krajevni praznik. 2. oktobra je bila na ogled razstava o gasilstvu in družbeni samozasčiti v kraju. 9. oktobra so gasilci ob praznovanju 70-letnice izvedli gasilsko vajo s tremi desetiniami. Istega dne je bilo srečanje borcev, ki so izšli z Godešiča. Dne 11. oktobra so krajani odšli na pohod na Gosteče, kjer so odkrili spominsko obeležje NOB. Popoldne je bilo na Godešiču srečanje krajanov s kulturnim programom. 14. oktobra je bila slavnostna seja. Praznovanje so spremljala številna športna tekmovanja: 3. oktobra se je začelo tekmovanje v mnogoboju, 6. in 7. oktobra je bilo tekmovanje v namiznem tenisu in 13. oktobra nogometna tekma med Godešičem in Retečami na nogometnem igrišču na Godešiču.

6. oktobra. — Ana Florjančič je v Knjižnici Ivana Tavčarja v Škofji Loki otrokom predstavila pravljico Svetlane Makarovič »Gal v galeriji.«

9. oktobra. — V galeriji na loškem gradu je bila otvoritev likovne razstave. Iraška umetnika, Hamid A. Tahir in Walid Mustafa, študenta grafičnega oddelka na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, sta se predstavila z grafikami.

Srečanja gorenjskih pesnikov in pisateljev, ki ga je v Radovljici pripravila tamkajšnja ZKO, sta se udeležila tudi Boris Pintar, dijak škofjelške gimnazije, in Janez Jelenc, strojni tehnik iz Virmaš. Boris Pintar se je kasneje udeležil tudi osrednjega srečanja v Gradišču v Slovenskih goricah.

Mladinci osnovne organizacije ZSMS iz Selc so v tamkajšnjem kulturnem domu pripravili razstavo starih predmetov.

Ves mesec oktober je v Knjižnici Ivana Tavčarja razstavljal slikar amater Rado Dagarin iz Škofje Loke.

Na ljubljanskem sejmu »Sodobna elektronika 81« je Tehnica iz Zeleznikov razstavila dve novi tehtnici: avtomatsko analitsko in precizno elektronsko tehtnico.

13. oktobra. — Tinka Štukl je v Knjižnici Ivana Tavčarja otrokom pripovedovala o jeseni, ki prihaja.

14. oktobra. — Prav tam je Janez Ahačič prikazoval diapozitive o življenju v velikih mestih Amerike.

16. oktobra. — V Galeriji v Krškem je bila otvoritev likovne razstave akademskega slikarja Zdenka Huzjana.

16. in 17. oktobra. — V Šolskem centru Borisa Ziherla v Škofji Loki je potekalo delovno srečanje predsednikov in tajnikov občinskih zvez kulturnih organizacij Slovenije. Na ogled je bila tudi razstava strokovne literature, ki jo je pripravila republiška ZKO.

Na 7. trienalu jugoslovanske risbe v Subotici je razstavljal tudi slikar in grafik Berko Berčič.